

Справедлива Надія: Буття... Гроші... Осягнення... Том 3

Григорій Хорошко

Уривок

Глава — 1

Рано чи пізно всі ми приймаємо рішення озирнутися назад. Наприклад, під час війни ми згадуємо чудові дні миру, які в миті їхніх переживань зовсім не видавалися такими, однак опиняючись серед бурі й безжальних пристрастей ті миті, коли нас оточував мир... коли нас стискав у своїх палких обіймах спокій, починають сприйматись як щось, що можна порівняти з райським буттям.

Це почуття, вже давно втраченого, проте знову до нас повернулося, хочеться залишити близь себе на якомога більший термін, кожна секунда стає ціннішою за всі золоті й алмазні копії, які тільки є в цьому прекрасному світі.

Від єдиного дотику до принади спогадів хочеться жити. Знову хочеться жити з тією ж пристрастю, що і в ті дні, які раптово відвідали Ваш розум і все ніяк не збираються його залишати. Однак варто розплющити очі й озирнутися навколо, з черговим осягненням дійсності, як одразу доводиться змиритися з тим, що вся ця чудова мить була подібна до певного сну... прекрасного, але в той же час, дуже дивного сну, який водив нас за ніс, в кінцевому підсумку залишивши на самоті. У таку хвилину серце жадає справедливості, але все ніяк не може її знайти. Намагається знайти відповіді, але їх так само не може відшукати в безодні розгубленості та відчаю, тому що з плином наступних миттєвостей приходить не що інше, як усвідомлення незаперечного факту: ти прокинувся й протверезів від усіх тих хвиль спогадів, що набігають, у які прагнеш зануритися знову, й усе, що залишилося з тобою, на рівні з розумом і душею, — це справедливість сподівань.

Так само справедливістю всіх благих надій, принесеними з собою з минулого, тішив себе старий Вергілій Лінда. Його розум загравав із ним самим, він ніяк не міг усвідомити остаточно, що ж саме з ним відбувалося, проте за кілька миттєвостей до старого прийшло одне просте усвідомлення про те, що він лише занурився в красу власних спогадів, бачачи, начебто, наяву все і всіх, хто був поряд із ним у той час, коли йому було лише десять років і життя аж ніяк не здавалося йому таким уже й безжальним до людських істот.

— Дивись, Вергілію, ці картини написав мій друг. — Показуючи барвистий альбом, говорив Вергілію його дідусь.

— А скільки приблизно в нього йшло часу на те, щоб намалювати одну, діда? — Говорив він своїм ніжним дитячим голосом, щиро дивлячись на свого діда, кругленькими милими очима.

— Не намалювати, а не написати, картини пишуть, хлопчику мій, пишуть, тому що

той, хто їх створює, вкладає в них ту саму душу і ті самі сили, що й будь-який творець, який створює красу цього світу за допомогою слів, ось тільки художник, замість пера, використовує пензлі та фарби. Він відображає цей світ... описує його, за допомогою всієї своєї майстерності, дарованої йому Богом. Картина, книга або ж скульптура може зв'язати нас із людьми, що жили сотні або ж тисячі років тому, Вергілій. Коли ти станеш трохи старшим, ти обов'язково зрозумієш, наскільки це важливо: бути пов'язаним із минулим. Тому що саме минуле творить наше майбутнє.

— А зараз... що ж тоді творить наше сьогодні, дідусю?

— ХА! — Радісно вигукнув літній і владний чоловік. — Ти, моя радість. Тільки ти твориш своє сьогодні.

Вергілій згадав, як щиро він сміявся в ту мить. Йому здавалося, що він тієї миті несамовито реготав разом із дідом, що просто вразило бабусю, яка раптово вбігла, проте трохи згодом і вона почала заливатися найширшим реготом... без будь-якої причини. Їм просто було добре. Їм просто було радісно. А хіба має бути якась особлива причина, щоб людина почувалася щасливою?

У ті хвилини, коли тобі абсолютно байдуже війна навколо або ж мир, вогонь, вода, вітер, буря... не важливо. Ти просто озираєшся навкруги і бачиш поблизу себе тих людей, з якими тобі ні на одну хвилину не захочеться розлучатися.

Вергілій Лінда був пронизаний цим почуттям. Йому дуже хотілося повернутися в ті часи, хоча б у ролі скромного спостерігача. Лише його спогади були єдиною можливістю знову побачити своїх рідних, знову згадати ті місця, ті запахи, ті смаки.

Він згадав свого собаку, маленького персикового пуделя, красуню Джессіку, яка постійно кружляла навколо нього. Будучи дитиною і горячи мистецтвом, Вергілій все ніяк не міг усвідомити того, ким же він все-таки буде в цьому світі, і через довгі години, дні та тижні роздумів, зовсім ще юний хлопчик, дійшов висновку про те, що він має спробувати себе в усьому, що змушує його вставати з ліжка рано-вранці та йти раз по раз на зустріч цьому світові.

В один зі світлих днів він взявся випробувати себе в ролі художника і першою своєю музою він обрав нікого іншого, як свою улюблену собаку. Він був доволі слухняним, тому не склало великих труднощів для того, щоб посадити модель на одному місці й уважно спостерігати за кожним його рухом, за його гострим поглядом, за його шляхетною величчю, що випромінювала один лише погляд зі сторони.

Зрозуміло, результат написаного ним був геть не втішним, проте тієї миті для десятирічної дитини зображений ним собака, що на папері був схожий більше на нещасного, збожеволілого кролика, відчувався наче щойно написаний "Рятівник Світу", за який з плином років йому вдасться виручити стільки, скільки мало кому вдасться витратити за все своє життя.

Втім, варто було йому підняти руку і відтягнути пензель з фарбами від полотна, як він просто забув про існування чогось матеріального, а думав лише про слова свого діда, усвідомлюючи те, що він щойно створив свою неперевершену дійсність.

Мріяв про те, щоб стати великим художником, настав кінець, після того як до

Вергілія з кожним наступним днем почало приходити дедалі глибше й глибше усвідомлення того факту, що він, можливо, і є тим елементом цього світу, який, можливо, безпосередньо пов'язаний зі світом мистецтва, однак, на жаль, йому зовсім не характерний типаж самої людини мистецтва.

Із самого свого дитинства Вергілій був занадто серйозний, завжди був настільки діловим і врівноваженим у своїх словах і діяннях, що з плином часу він і сам уже не бачив себе в ролі тієї людини, якою мріяв стати в роки своєї глибокої юності.

Батьки ж, своєю чергою, будучи неймовірно добрими і чуйними людьми, намагалися підтримувати сина у всіх його починаннях, проте так і не змогли повірити в його любов до мистецтва так само сильно, як це вдалося зробити йому самому, але в той же час на боці юного Вергілія завжди були бабуся і дідусь, які завжди були готові підбадьорити молоду людину добрим словом і дати свої вірні настанови.

Роки йшли, і Вергілій Лінда став усвідомлювати, що йому хочеться проводити дедалі більше й більше часу, заглибившись у вивчення елементів живопису, скульптури та літературних творів, які справді мали цінність для всього людства, разом з усіма тими нудними, обов'язковими матеріалами, які йому намагалися нав'язати люди, котрі думають, що вони займаються педагогікою.

Батько, який займався підприємництвом, намагався дарувати синові той самий потяг, що був і в нього самого, сподіваючись, що з плином років, поступитися місцем у своєму невеликому ресторанчику синові, який зумів би продовжити його справу.

Однак, зараз у це вже важко повірити, але факт: Вергілія Лінду, самого Вергілія, одного з найвидатніших підприємців своєї держави за всю її історію, в ранні роки життя, ідея про те, щоб стати частиною будь-якого бізнесу просто вбивала. Вона абсолютно не пов'язувалася з його тодішніми ідеалами, ця ідея була дуже непостійною, хаотичною, запальною, грубою, жадібною і неймовірно жорстокою. Як він може? Як він, добродушний хлопчик, який віддає перевагу усамітненню серед картин і скульптур, може стати частиною підступного світу грошей?

Відповідь проста: не ми обираємо ті світи, з якими, надалі, буде пов'язаний наш дух і розум, а вони обирають нас. Так само, як дитя, яке ще не народилося на білий світ, обирає своїх батьків, щоб стати для них новим промінчиком світла в їхньому житті.

Вергілій Лінда досить чітко пам'ятав той день, коли він усвідомив те, з чим же саме йому варто пов'язати власне життя. І, навіть якщо брати до уваги той факт, що він не займатиметься цією справою вічно, він, без будь-яких сумнівів, зуміє заробити на цьому свій перший значний капітал.

У ті дні, коли юнакові було чотирнадцять років, він, зазвичай у вихідний або ж у вечірній час буднів, любив заходити в місця, в яких він вдосталь міг споглядати елементи старовини, від вінтажних платівок, до антикварних годинників. Це місце називалося "Claudia", на честь дружини господаря, який володів цим невеликим антикварним магазинчиком, розташованого зовсім неподалік від будинку Вергілія.

З плином років Вергілій стане брати сюди разом із собою і маленького Птолемея, щоб не почуватися самотнім у такому прекрасному, на думку самого Вергілія, місці.

Однак зараз він був тут один, та й, утім, йому зовсім не була потрібна компанія, оскільки господар цього місця, пан Олексій, з яким юний Вергілій досить добре встиг подружитися за період його таких частих відвідин, нещодавно зумів придбати за дуже приємну, для купівлі, суму низку нових дрібничок для відділу мистецтва, у своїй крамниці, які Вергілій полюбляв споглядати з особливою пристрасстю.

Коли молодій людині траплялася на очі якась унікальна річ, якій вдавалося привернути його увагу, він, без краплі сумніву, вирушав додому за необхідною сумою з відкладених ним коштів і просто купував те, що бажав. Але сьогодні при ньому була чимала сума грошей, оскільки юнак нещодавно відсвяткував свій день народження і зумів дістати від своїх товаришів і родичів, нехай і не велику на ділі, проте значущу для підлітка суму грошей.

Бували випадки, коли купуючи щось особливе, Вергілію вдавалося це доволі вдало перепродавати, з невеликою націнкою, здебільшого своїм приятелям, однак сьогодні він, з незрозумілих причин, дав собі чітко знати: щоб не сталося цього дня, він однозначно придбає те, що згодом зуміє перепродати настільки вдало, що його особистий прибуток виявиться більшим за той, що отримує його батько, і він нарешті зможе довести всім і кожному — він доб'ється успіху в цьому житті, незважаючи ні на що, і він зробить це по-своєму, а не так, як від нього цього хочуть бачити інші.

Пройшовши трохи вглиб Вергілій, як і завжди опиняючись у цьому місці, став плавно крутити головою, все озираючись на всі боки й озираючись. Він бажав схопити своїм поглядом щось особливе, щось неймовірне і незабутнє, однак це йому все ніяк не вдавалося.

Проходячи антикварною крамницею, він бачив дивні аспекти, які говорили йому багато про що, але в той же час мовчали, немов будучи нікими. Він бачив книгу з привабливою обкладинкою, на якій був зображений кронос, що пожирає свою власну дитину. Він побачив сигарний футляр, що стояв навпроти постаті величної Феміди, однак, до чого це все? Що до нього намагаються донести всі ці речі? Що їм потрібно від нього? Бо, зробивши ще один крок уперед, перед ним постала неймовірної краси скульптура, такої принадності й жаху, поєднання в собі яких він не бачив ніколи раніше, бо вона уособлювала старого, що в одній руці тримав свою бездиханну дитину, а в іншій намагався втримати голову полеглого юнака, що лежав у нього на колінах, а самі очі чоловіка були спрямовані на дивовижний старовинний плакат, де бездиханна, прекрасна Офелія пливла за разом із гирлом річки.

Молодий чоловік був у легкому сум'ятті. Його голова була нібито квадратною. На нього щось тиснуло, і він усе ніяк не міг відпустити це відчуття... це дивне відчуття, коли ти настільки розгублений і упущений сам собою, що все подальше існування просто здається безглуздом. Людина починає тонути, починає жадібно боротися за кожен ковток повітря, починає шукати вихід, але все ніяк не може його знайти. Вона губиться... губиться в усьому.

І тут уже приходить усвідомлення, що потрібно відкрити очі. Старий Вергілій розплющив їх, розплющив і побачив туман... підступний туман, ще більш підступної

війни. Усе, що захотілося йому в ту мить, — це знову заплющити очі та згадати те, що він колись пережив, бо він був у ті миті по-справжньому щасливий, і йому абсолютно не хотілося відпускати це абсолютно не набридаюче відчуття, а якраз навпаки, старий жадав якнайміцніше вхопитися за цей шанс і утримувати його так само міцно, як і кохану, що намагається покинути його.

Він знову опинився в крамниці, серед усієї цієї старовини і краси, що рясно вкрилася пилом. На його обличчі з'явилася дивна, розгублена посмішка, тому що до старого прийшло цікаве усвідомлення: того вечора, коли він був зовсім юним хлопчиком, що блукав з кута в кут в крамниці антикваріату, таке саме відчуття пронизувало його тієї миті, і він бачив ту секунду, коли він розплющив очі, пробиваючись крізь туман, відчуваючи втому й дивне занепокоєння.

У роки своєї юності він не зумів розгадати того, що ж саме тоді з ним сталося? Що ж це було за мить? Але ось минуло багато років і навіть будучи сивочолим старим, він знову зумів відчути себе юним хлопчиськом, який безтурботно стояв у крамниці, серед старовинних меблів і не менш старовинних прокламацій.

Вергілій згадав усе, що з ним тоді сталося, до найдрібніших подробиць. Від запахів і звуків, до зовнішнього вигляду кожного елемента крамниці, до погоди, яка впала на світ того чудового вечора.

Але найголовнішим було те, що він пригадав ту картину, написану олівцем, яка мирно лежала в рамці, що її прикрашала невелика тріщина в склі.

Вона опанувала його розум, так само, як диктатор опановує поневолену ним державу. Вогонь пронизав серце юнака, палаючий і невгамовний. Він боявся, що вогонь його духу перенесеться на неї та спопелить до стану пороку, тому юнак злегка відійшов і спостерігав за всією її красою збоку. Так вона здалася йому ще красивішою, ще більш витонченою і живою.

На відносно невеликому аркуші паперу була зображена прекрасна, молода дівка. Оголена до самої талії, повернута спиною до всіх, хто її споглядав. Вергілію несамовито кортіло поглянути їй у вічі, однак йому довелося задовольнитися лише її лівою половиною обличчя, яким вона благородно дивилася вдалину.

Він побачив у ній когось більшого для себе, ніж просто зображену дівчину на клаптику паперу. У ній він побачив когось близького, когось рідного, але ще йому не знайомого, ту яку він зустріне дуже скоро... і ще швидше.

— Гарна, скажи? — Із характерною для нього доброю усмішкою сказав Олексій.

— І не кажіть, вона... вона просто прекрасна.

— Тут не посперечаєшся. Чесно кажучи, я навіть гадки не маю, як вона в мене опинилася, але все ж таки вона, нехай і волею нез'ясовного випадку, у мене є.

— Тобто як?

— Що, як?

— Адже я приходжу до Вас не вперше, і мені прекрасно відомо про те, що Ви пам'ятаєте абсолютно кожен дрібничку, яка знаходиться в цій дивовижній крамниці.

— Можливо, й так, але в будь-якому разі ти сильно перебільшуєш, Вергілію. Моя

крамниця — це ніщо інше, як справжнісінька комора таємниць, яку навіть я, її власник, відкриваю для себе з нового боку кожного Божого дня. Вона для мене, нібито саме життя, в якому кожна дрібниця здається знайомою або ж уже сотні разів пізнаною, проте тобі все одно хочеться озирнутися навколо і вникнути в усю цю принадність наново, точнісінько як в улюблену книжку або фільм, які хочеться перечитувати й переглядати раз у раз, і хоч би скільки разів ти в них занурювався, однаково доходиш до усвідомлення того, що вони — це і є ти... те, що робить тебе таким, яким ти є, бо людина — це те й ті, кого вона любить, мій дорогий друже. Тож, повір мені, нехай я і неймовірно люблю свою крамницю, але кожна її деталь і те, звідки вона взялася, запам'ятати, на жаль, не в силах.

— Цікавий у Вас підхід до того, щоб виправдати свою забудькуватість. — Побажав злегка пожартувати юнак.

— ХА! Ну ти й нахаба. — З добродушною дотепністю вимовив чоловік. — То що, будеш сьогодні що-небудь брати чи знову вирішив просто озирнутися. — Приговорював пан Олексій, заварюючи собі чай із калиною, запах якого різко бив у ніс кожному, кому він був знайомий, але в той же час саме цей засіб не раз рятував Вергілія під час всіляких застуд або ж перешкоджав тому, щоб вони в нього проявилися.

— Так, я хотів би придбати цю картину.

— Дівчину?

— Так, саме так.

— О, Вергілію, прошу тебе, ти ж прекрасно знаєш про те, які товари тобі по кишені, а які ні. За таку роботу я можу виручити хороші гроші.

— Правильно, можете, але тільки в тому разі, якщо Вам вдасться знайти покупця, а скільки разів я до Вас би не заглядав, мені жодного разу не вдалося зустріти тут ще одну людину, окрім мене самого, якою, як правило, виявлялися Ви.

— Використовуй свій сарказм скільки хочеш, молодий чоловіче, але він тобі все одно не допоможе. Тобі слід засвоїти один цікавий факт: деякі речі не призначені для того, щоб їх виставляли на видноті, як найкращі буханці хліба, які щойно дістали з печі. На подібні картини завжди знаходяться особливі покупці, які платять за них мені хороші гроші, і немає нічого страшного в тому, що на них доводиться чекати, часом, довгі місяці, але повір мені, мій хлопчику, очікування варте того.

— А чому Ви вважаєте, що я не є тим самим покупцем, на якого очікує тут ця картина. Адже саме я її помітив, а не будь-хто інший.

— Друже — така робота коштує тисячі, а то й десятки тисяч у разі, якщо вона потрапляє на очі до фахівця вищого класу, тоді як ти купував у мене елементи старовини в кращому разі на одну сотню. Давай будемо чесні один з одним — ця картина тобі не по кишені. Знай, я завжди радий, коли ти до мене зазираєш, ти гарний хлопець і я завжди радий допомогти тобі вибрати те, що може тебе зацікавити, але з цією роботою я допомогти тобі не можу. — У глибині душі у Вергілія почало прокидатися розчарування, однак він не був самим собою, якби дозволив пустити цю справу на самоплив і поступився б. — Я, краще, порадив би тобі придбати ось цей

прекрасний екземпляр. — Зовсім не приховуючи свого захоплення вимовляв пан Олексій, показуючи юнакові картину, яку він особисто вважав копією, зробленою не без застосування належних умінь, але все ж таки копію, що зображувала велику батальну сцену. — Що скажеш. У питанні з цією картиною я, без будь-яких вагань, готовий піти тобі на зустріч.

І тут Вергілій дивився на цю людину так, як найгрізніший хижак дивиться на свою здобич. У ньому щось прокинулося, прокинулося те, що дрімало всередині нього все його свідоме життя, і ось нарешті було готове вилізти назовні, явивши своє істинне обличчя всіма світу.

— Цю прекрасну картину я перекупив у одного свого товариша, старий дурень намагався мене переконати в тому, що це безперечний оригінал, однак мене не проведеш, я прекрасно знаю про те, що...

— Обидва... я візьму обидва. — Затвердив Вергілій.

— Боже! Я ж сказав тобі, перша картина тобі зовсім не по кишені, візьми собі краще цю.

— Я і візьму, тільки їх разом. Але не для того, щоб повісити їх у вітальні у батьків, я їх продам, за завішеною ціною, знайду охочих, влаштую угоду, і ми поділимо з Вами виручені кошти навпіл.

— Так, Вергілію, мені здається, що ти сьогодні занадто сильно перевтомився, друже, краще йди зараз додому, а завтра знову до мене...

— Ви не хочете мене почути: я пропоную Вам парі. — Після цих слів пан Олексій неймовірно зацікавився пропозицією юнака, хоча ніколи не був любителем брати участь у тих чи інших суперечках.

— Ну, кажи.

— У мене при собі зараз три сотні. Небагато, але й не мало. Так, я зможу купити на них другу, із запропонованих Вами картин, однак я залишу їх Вам як заставу. Зробимо так, дайте мені три місяці, і я зумію продати обидві картини. Я сам знайду людей і гарантую Вам, що з картинами нічого не станеться, а коли я їх продам, як уже сказав Вам раніше, ми порівну поділимо прибуток.

— Як нам бути в разі твоєї невдачі?

— Ви просто залиште собі передані мені Вам як заставу гроші і отримаєте назад свої картини. У будь-якому разі, пане Олексію, Ви опиняєтеся в плюсі.

Чоловік з легкою підозрою дивився на юнака, однак у нього ще не було приводу для того, щоб вважати його неблагонадійним клієнтом і, зрештою, що йому втрачати. Він погодився.

Яким же було здивування пана Олексія, коли лише за три тижні, повний упевненості та наполегливості Вергілій Лінда з'явився в його крамницю з жирним конвертом у руках, виручивши за картини більше, ніж його власний батько заробляв за рік.

Як господні Олексій тільки не намагався довідатися у юнака про те, як йому це вдалося, все було чітко. Ця таємниця була відома тільки самому Вергілію і нікому

більше на всьому білому світі, крім тих, хто ці самі картини придбав.

З плином років Вергілій Лінда зумів перекупити одну з них, із зображенням батальної сцени, до своєї особистої колекції, проте ту прекрасну діву, в якій він зумів побачити настільки близьку для себе людину, великому Вергілію Лінді вже не вдалося побачити ніколи у своєму житті. Тільки пам'ять про неї залишилася разом із ним і тільки віра в те, що йому ще вдасться одного разу зустрітися з нею знову.

Більшу частину вирученої суми Вергілій витратив на свою освіту, завжди усвідомлюючи факт того, що в людини можна забрати абсолютно все на світі, проте знання... ніколи. Як його і вчив батько.

Варто було Вергілію заявитися в дім з такими грошима, як до нього одразу ж почала чіплятися з питаннями сім'я, просто дивуючись, яким чином молодій людині вдалося продати дві картини, та ще й за такою неймовірною ціною, що йому вдалося оплатити собі найкращий британський коледж, який тільки був у його країні.

Це було разуче, проте юному Вергілію вдалося переконати всіх і кожного в тому, що ця таємниця залишиться тільки при ньому. Дар переконання був характерний для цієї людини з самого раннього віку, що йому дуже допомогло в подальшому житті, чого тільки варта буде одна тільки історія про те, як йому вдалося вмовити преподобного Інокентія стати частиною його церкви, яка буде згодом зведена в сімейному маєтку Лінда.

Вирушивши до коледжу юному Вергілію, вдалося усвідомити те, наскільки в цьому житті цінні зв'язки й оточення, в якому він перебував. Він опинився начебто на іншій планеті, і молодій людині довелося пристосовуватися, причому досить тривалий термін, однак Вергілій Лінда не був би самим собою, якби не переборов ці дрібні труднощі та не утвердив себе на впевненій позиції серед усіх своїх однолітків.

Він усвідомив, що в його жилах тече особлива кров, а його розум має куди більше здібностей, ніж він від нього вимагав раніше. І якщо господь підносить людині той чи інший дар, то ця сама людина, рано чи пізно, ним обов'язково скористається і буде йти в цей світ, несучи його з гордістю, доти, доки вона не досягне величі або не понесе свій сумний кінець.

Ще не раз Вергілій Лінда з'являвся в крамниці пана Олексія. Чоловік завжди був радий бачити юнака, якого став вважати своїм партнером. На жаль, їм не вдалося зробити це підприємство регулярним, проте так чи інакше їм все ж вдавалося знаходити особливо цінні екземпляри, які надалі йшли за більш ніж хорошою ціною, яку вдалося вибивати Вергілію.

З часом і настанням відповідного віку, Вергілій Лінда усвідомив, що йому необхідно рухатися далі, і він пішов. Він зробив саме той крок, якого більшість людей очікує все своє життя.

Вергілій не чекав зручного моменту, аж ніяк, він завжди створював бажаний момент самостійно. Сам створював той світ, який бажав побачити навколо себе, і куштував саме те життя, якого був гідний, бо самостійно домігся його, обравши своє право бути тим, ким він бажав під блакиттю вічних небес.

До свого повноліття Вергілій Лінда був уже знатним мисливцем за антикваріатом, який йому вдавалося знаходити і перепродувати куди ефективніше, ніж він це робив раніше. Завжди потрібно озиратися навколо, не важливо добре Вам чи погано, просто озирніться, і Ви усвідомлюєте, що хоч би де Ви були, завжди потрібно рухатися вперед, бо тільки попереду на Вас чекає омріяне щастя і омріяний новий світ.

Але все ж: як змиритися з минулим? Як почати все з того місця, з якого все почалося, і не повторити тих помилок, яких припустилися на життєвому шляху. Можливо, час зуміє дати відповідь? Але на жаль, час лікує далеко не всі рани.

Дідусеві Вергілію, який, озираючись назад, бачив себе колишнього, і все ніяк не міг усвідомити того, як той буденний, дещо повненький і нешкідливий хлопчик зміг ввібрати в себе всю твердість і стійкість планети в одну-єдину мить.

Невже він піддався на спокусу? Невже запах грошей і наживи в повітрі настільки його сп'янив, що він погодився продати власний дух за гірку можливість вгамувати свої жадібні амбіції, яких у нього ніколи раніше не було?

Він хотів... дуже сильно хотів змиритися з минулим, але вже не міг. Перед його очима пройшло життя... ціле життя нібито промайнуло, не давши йому навіть себе розкуштувати на весь його смак. І вдуматися тільки: таким чином воно пролітає між кожним із нас і просто розчиняється в одну секунду в темряві й настає порожнеча... абсолютна порожнеча, з якої немає виходу, з якої ще не зуміла повернутися жодна жива суцтва істота, щоб нам розповісти про те, як там усе влаштовано. Хоча, можливо, по той бік білих берегів, між яких протікають життя і смерть, знаходиться те, що нам просто не судилося досягнути під час тутешнього буття? Можливо, там на нас чекає нагорода або ж покарання? Хто знає... проте рано чи пізно це дізнаємося ми всі.

Вергілій бачив цього юнака перед собою, так нібито дивився на себе в дзеркало, ось тільки кожен з них бачив відображення себе самого через довгі-довгі роки до і, відповідно, після.

Молодий, ще не встигший стати паном, Лінда бачив великого і неймовірно успішного чоловіка, який домігся в цьому житті всього, ціною всього, а старий зумів побачити ще не зіпсованого, але в той же час, як ніколи перспективного хлопчика, який може стати ким завгодно, якщо цього забажає, однак він стане ним... стане марнославним, впливовим, підступним, розкішним, легендарним і нестримним звіром, якого просто наскрізь пронизуватимуть всілякі вади, змішані з благодійниками.

Ще тоді, будучи зовсім юним хлопцем, він усвідомлював, що у світі немає ні абсолютного зла, ні єдиного добра — є лише те, що пробуджує в нас ті чи інші почуття, які змушують людину нести добро чи скверну в цей світ, і зрештою, проживши більшу частину свого життя й віднині озирнувшись назад, старий Вергілій Лінда так і не зумів дати собі однозначну відповідь: чого ж він дав натомість цьому світові більше — добра чи зла.

Так чи інакше, але йому, в один прекрасний день, належить дізнатися відповідь на питання, що настільки роз'їдає душу. У день, коли його розум і серце будуть віддані на суд тим, над ким немає нічиєї влади, кого не можна підкупити, кого не можна

полюбити, кого не можна зрадити, тим, хто знає все про справедливість, тим, кому відомо все про буття надії, і лише їм на вищому із судів судилося дати свою остаточну відповідь на всю всесвітню людину, яка і сама, без жодних сумнівів, присудила би себе найсуворішій з існуючих покарань на всьому білому світі.

Він бачив матір, знову молоду й енергійну, яка завжди багато працювала заради щастя своєї родини. Він бачив батька і маленького брата, які гралися на підлозі й були настільки радісними, що Вергілій був готовий лопнути від сміху разом із ними. Він побачив свою бабусю, її добрі очі, сповнені щирості очі й руки, одним лише дотиком яких вона могла розтопити будь-яке заледеніле серце.

Мить... і з темряви пролилося світло. Мить... і перед очима Вергілія постав його дід. Ця літня, але впевнена в собі людина дивилася на нього без жодної емоції на своєму обличчі. Він дивився на свого онука без зайвих почуттів, крім щирої любові, бо сам Вергілій знав про те, що в цьому чи іншому світі не було жодної людини, яку його дід любив би так само, як його.

— Чого ж ти чекаєш? — Запитав старий у юнака.

— Я... я вже й сам не знаю... — Просоченим молодістю голосом відповів хлопчик, такий самий, що полюбляв засиджуватися в гостях у своєї бабусі й у свого дідуса, проводячи з ними стільки часу, скільки було завгодно душі.

— Ти знаєш усе, що хочеш знати або дізнаєшся про те, що тебе цікавить. Так чому ж ти не знаєш відповіді на моє запитання? Хіба воно тебе не хвилює?

— Хвилює, але... напевно я не хочу приймати ту відповідь, яку я отримав на своє запитання. Я... я все своє життя створював світ навколо себе самотійно, підлаштовував усе так, як сам бажав, але що в підсумку? Я... я так і не зумів підлаштувати під себе найважливіше, просто його упустивши.

— О, мій хлопчик. Мій безцінний Вергілій, ти тільки почав свій шлях. Я завжди казав тобі, що тобі зовсім нема чого забивати свою голову порожніми думками, вони лише займають безцінне місце. Якщо відповідь, яку ти отримав, не задовольняє тебе, прийми її такою, як є, а потім доведи до досконалості те, що отримав у кінцевому підсумку. Ти однаково прийми перемоги, поразки — вони для духу твого є милостиві ланки.

— Мо... можна я залишуся з тобою... дідусь? — По його щоках потекли сльози, які він ніяк не міг зупинити, а втім, не надто то й бажав.

— Звичайно можна, Вергілію, але після того, як ти доведеш свою справу до кінця. Обіцяю, хлопчику мій, обіцяю.

Мить... і старий Вергілій прокинувся. Йому в очі вдарило світло... промені від сонця, що ввійшло, які осяяли світ, який щойно відчув на собі гірке усвідомлення війни, що почалася. Вергілій, у компанії свого сина і відданих людей, прямував до міста, залишивши позаду маєток, разом з усіма іншими членами своєї сім'ї. Він прокинувся, але не від сну, від чогось глибшого і раніше їм не осяжного. Старий вкрився потом, він був не тут... він був у зовсім іншому місці, не бажаючи прокидатися, але все складалося абсолютно так, як він бажав. Він бачив багато чого за час своєї короткої подорожі, але

де він був? Серцебиття почастишало, Вергілій нервово озирався на всі боки, намагаючись усвідомити, де він перебуває, він бажав повернутися, несамовито бажав знову опинитися з тими, кого він тільки-но покинув, як мить... і до старого прийшло усвідомлення, що ще не час. Він дав обіцянку, хоча й не вимовляв про себе цих важливих слів. Він мав закінчити розпочате і довести до кінця ту історію, за написання якої він узявся. Настав час її підсумку, і він застане його разом із нею.

— Тату? Тату, як ти? — Неспокійно запитав у Вергілія син.

— Я... так... я в порядку... Усе гаразд, Дімі... Усе гаразд.

— Ти впевнений?

— Звичайно впевнений, синку.

— Ми скоро прибудемо.

— Скільки ми вже в дорозі?

— Як завжди. Стільки, скільки зазвичай займає дорого до міста.

— Ясно.

— З тобою точно все гаразд?

— Так... так точно. — Різко відповів старий. Просто склалося таке враження, нібито я був у відключці годинами.

— Ти заснув одразу ж, як ми покинули маєток, я не хотів тебе будити, ми всі зараз на взводі, тож короткий перепочинок під час дороги однозначно пішов тобі на користь, хтозна, коли ще вдасться поспати зайві півгодини.

— Ти маєш рацію, попереду до біса багато роботи.

— Та й скоро ми до неї приступимо.

— Ми вже в ній по горло.

— Ми вже під'їжджаємо, тату.

— Чудово... прийшла пора нанести останній мазок на полотно... і прописати останній рядок вірша. Ось він — підсумок.

Усе занурилося в чорно-білі тони. Очі намагалися вловити щось особливе, але ніяк не вдавалося. Кругом була одна лише війна. Чергова кров, з якою доведеться боротися людям... знову протистояти самим собі.